

Sooelupaikade seisundiseire metoodikaga

Sisukord

1. Valimi moodustamise põhimõtted.....	1
2. Seirepunktide valiku põhimõtted seirealadel	1
3. Välitöö metoodika.....	1
4. Kameraaltööde metoodika	2
Lisa 1. Avakoosluste seire ankeet.....	3
Lisa 2. Seireandmete andmeedastusvorm	5

1. Valimi moodustamise põhimõtted

Seirealad valiti esimesel seireringil, 2006-2011. a. Seirealad valiti arvestusega, et 5-aastase seireringiga oleks kaetud kogu Eesti territoorium. Konkreetsete alade valiku kriteeriumideks oli:

- 1) igal aastal oleksid esindatud erinevate Eesti piirkondade sood, välistamaks ilmastikutingimuste ja kliimavaldkondade koosmõju soode seisundi hindamisel;
- 2) eelistati keskmise või väiksema suurusega soomassiive, et seire käigus oleks võimalik saada ülevaate kogu alast;
- 3) eelistati kaitsealadel, Natura 2000 alade nimestikus olevaid soid;
- 4) igal aastal oleksid esindatud võrdselt madalsoon ja raba elupaigad.

2. Seirepunktide valiku põhimõtted seirealadel

Sageli esinevad seiratavates soodes mitmed erinevad sootüübid ja sama tüübi sees erinevas seisundis või muul põhjusel erinevad taimekooslused. Sellele vastavalt on eri soodes (seirealadel) erinev arv kirjeid (seirepunkte). Igal seirealal valitakse ja kirjeldatakse püsiseirepunktid kõigi seirealal esinevate LD ohustatud soo-elupaigatüüpide kohta, täites igas väljavalitud punktis seireankeedi. Kui soo erinevates osades sama tüüpi elupaik kas kooslus(t)e, seisundi või mingite mõjude poolest oluliselt erineb, võib valida ja kirjeldada mitu püsiseirepunkti sama tüüpi elupaiga kohta.

3. Välitöö metoodika

Seirepunktis täidetakse seire ankeet (Lisa 1). Hinnatakse vastavus Loodusdirektiivi elupaigatüübile. Vajadusel hinnatakse elupaigatüüpe ümber – kui on valesti määratud (nt allikalisuse osa alahinnatud jms põhjustel) või muutunud (erinevate mõjutuste või suktsessiooni tagajärjel). Ümberhindamist põhjendatakse aruandes.

Koostatakse seirepunkti ümber ühtlases koosluses (suurus olenevalt konkreetsest alast) taimeliikide nimekiri koos liikide ohtrushinnangutega (6-pallises skaalas: 1 – üks-kaks isendit - väikest kogumikku; 2 – üksikuid isendeid hajusalt alal või mõni suurem kogumik; 3 – hajusalt kogu alal või mõnel ala osal üsna arvukas, teisel puudub; 4 – üsna sage kogu alal või mõnes kohas kaasdominant ja teisel hajusalt; 5 – kaasdominant suurel osal alast või mõnes kohas dominant, kohati hajusalt; 6 – dominant suurel osal alast või üldlevinud kaasdominant). Võetakse GPS-seadmega seirepunktide koordinaadid ja iga ankeediga kirjeldatud ala iseloomustamiseks tehakse fotod.

4. Kameraaltööde metoodika

Kameraaltööde käigus:

- 1) Seireandmed kantakse EXCEL'i tabelisse vastavalt seire andmevormile (Lisa 2);
  - 2) Koostatakse seirealade, seirepunktide ja seirejälgede MapInfo kaardikihid;
  - 3) Valitakse seirekohtade iseloomulikud fotod, mis nimetati seirepunktide järgi ja pakitiakse soode kaupa kaustadesse;
- ???? Koostati lühike tekstiline ülevaade seirealadest ja toimunud muutustest.

Lisa 1. Avakoosluste seire ankeet

Ala nimi:

Maakond: Vald:

Lähim küla:

Kohanimi jm. tunnused _____

Kaardil tähistatud punktide koordinaadid: 1:

2: 3:

Kirjelduse kuupäev:

Kirjeldaja:

(Nimi, kontaktandmed)

Elupaiga kirjeldus

Natura elupaigatüüp	Kasvukoha-tüüp
Puistu koosseis (valem, katvus)	
Põõsarinne (liigid, katvus)	
Rohurinne (katvus)	
Sambla/sambli kurinne (katvus)	
Negatiivsed muutused rohusus sh. invasiivsed liigid (pilliroog, kõrkjad, aruluste, kastikud, angervaks, sosnovski karuputk jt) ning katvus	
Niiskusrežiim (kui mitu varianti, jooni peamine alla):	
Piirnev maastik (mets, põld, küla, jmt.)	

Inimmõju, toimivad või toimunud tegurid ja tegevused elupaigas				
toiminud või toimiv tegur	tugevus	toime	% elupaigast	Iseloomustus (mh. märkida, kas mõju alalt või naabrusest)
niitmine	A- tugev, B-kesk, C-nõrk	+ pos, 0 neutr, - neg		
karjatamine	A B C	+ 0 -		
kraavid, kuivendamine	A B C	+ 0 -		
Kultiveerimine	A B C	+ 0 -		
Raied	A B C	+ 0 -		
metsa istutamine	A B C	+ 0 -		
ehitised	A B C	+ 0 -		
teed, sihid,	A B C	+ 0 -		
risustamine	A B C	+ 0 -		
põlemine/ põletamine	A B C	+ 0 -		
kaevandamine	A B C	+ 0 -		
kiviaiad, pärandkultuuri elemendid	A B C	+ 0 -		
muu (täpsustada)	A B C	+ 0 -		
muu (täpsustada)	A B C	+ 0 -		

Elupaiga üldkirjeldus, mis ei mahtunud tabelite alla:

(sh. piirnevad kooslused)

Kaitsekorralduslikud soovitused (soovitused hoolduseks või looduslikkuse taastamiseks):

Märkused:

